

Så kan barn och unga identifieras – och få rätt hjälp

Polisens risktrappa är ett sätt att identifiera barn och unga som är eller riskerar att hamna i gängkriminalitet. Trappan ger också exempel på olika insatser, både polisiära och i samverkan med andra.

Trappan utgår från varje enskilt barns sociala sammanhang och beteende och består av fyra steg.

– Indelningen utgår från ett barn eller en ung människas sociala beteende och sociala sammanhang, det vill säga sådant som polisanställda kan se. Beroende på vilken nivå barnet befinner sig kan vi anpassa och matcha polisiära åtgärder och lämplig form av samverkan.

Det säger Lotta Bäcklund Pettersson vid UB, enheten för utveckling av brottsbekämpning i region Mitt, Noa.

– I nuläget har polisen, liksom övriga samhället, stort fokus på de orange och framförallt de röda barnen. Samtidigt behöver vi se barnen på gul och blå nivå för att komma in med brottsförbyggande insatser tidigare och tajtare.

Enligt Lotta Bäcklund Pettersson kan det gå mycket snabbt för ett barn att involveras i grov kriminalitet.

– Barnet kan gå från blå nivå till orange eller röd nivå på bara några dagar. Lokalt behövs därför upparbetade samverkansformer för barn på alla nivåer.

– Det finns många bra lokala initiativ. Det viktigaste är inte vad man kallar dem utan att man sluter upp kring barnet och gör allt man kan. Och att man inte glömmer att stämma av: funkar det här eller behöver vi göra något annat?

Risktrappan består av fyra steg och utgår från varje enskilt barns sociala sammanhang och beteende.

Blå

Tidiga tecken

- beteendet visar att något är fel
- befinner sig i en miljö som kan vara skadlig

Exempel på samverkansmodeller:

- Backa barnet
- sjukvård, kommun, polis med fler.

Gul

Debut

- har begått ett första och ringa brott
- har använt narkotika och utnyttjas av andra
- orosanmälan till socialtjänsten.

Exempel på samverkansmodeller:

- SSPF (skola, socialtjänst, polis och fritidssektor)
- Rätt kurva (socialtjänst, näringsliv och civilsamhälle).

Orange

Involverad

- begår grövre eller återkommande brott som involverar våld eller narkotika
- umgås med kriminella
- orosanmälan, skyddsarbete, omhändertagande enligt polislagen (se till höger).

Exempel på samverkansmodeller:

- Sig (socialtjänst, polis, skola).

Röd

Livsstil

- syns i kriminella miljöer med kriminella personer.
- brottslighet en stor del av livet och identiteten.
- hög risk för liv och hälsa.
- avhopp, skyddsarbete, omhändertagande enligt polislagen (se till höger).

Exempel på samverkansmodeller:

- Sig (socialtjänst, polis, skola)
- avhopparsverksamhet (del av Bops, polisens brottsoffer- och person-säkerhetsverksamhet).

Stöd av polislagen PL-12

Om du som polis träffar på ett barn under 18 år under förhållanden där det misstänks finnas allvarlig fara för barnets hälsa eller utveckling kan du omhändertaga och skyndsamt se till att överlämna barnet till vårdnadshavare eller socialtjänsten.

Polislag (2012:802) 12 §

”Barnet kan gå från blå nivå till orange eller röd nivå på bara några dagar. Lokalt behövs därför upparbetade samverkansformer för barn på alla nivåer.”

Lotta Bäcklund Pettersson, UB Mitt, Noa.

Stöd av socialtjänstlagen SOL 14

Polisanställda är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Polisen ska lämna alla uppgifter som kan vara av betydelse för utredning av ett barns behov av stöd och skydd. Socialtjänstlag 14 kap. 1 § (orsanmälan).

Läs mer på Intrapolis under taggen #barn-och-unga.

Grafik: Erik Nylund